

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 30. jul 2021.godine

RTS- Delta soj još ne dominira u Srbiji, ali cirkuliše – na koje simtome treba da obratite pažnju

BLIC- Obeleženo 182 godine Vojne sanitetske službe, svečano uručeni ugovori za 66 novozaposlenih

N1- Bekić: Preporuku o trećoj dozi vakcine će davati izabrani lekari

DANAS- Infektolog Milošević: Bez vakcinacije epidemija će se otezati unedogled

NOVOSTI- KORONU DOBILO MANJE OD TRI ODSTO VAKCINISANIH: U pripremi preporuke kada i koje cepivo osetljive grupe treba da prime

The screenshot shows a news article from the RTS website. At the top is the PTC logo. Below it is a navigation bar with links for Vesti, OKO, SPORT, TOKYO2020, MAGAZIN, TV, RADIO, MOJA ŠKOLA, EMISSIONS, RTS, Ostalo, and a search bar. The main headline reads "Delta soj još ne dominira u Srbiji, ali cirkuliše – na koje simtome treba da obratite pažnju". A video player shows two women in a studio setting. On the right side of the page, there are several news cards for other stories, a sidebar for comments, and a weather forecast.

Delta soj još ne dominira u Srbiji, ali cirkuliše – na koje simtome treba da obratite pažnju

Dr Snežana Jovanović, direktorka laboratorije Vatreno oko Univerzitetskog kliničkog centra Srbije, kaže za RTS da u Srbiji i dalje dominira britanski soj koronavirusa, ali da ima i delta soja. Objasnjava i koji simptomi su karakteristični za delta soj koronavirusa.

Dr Snežana Jovanović rekla je, gostujući u Dnevniku RTS-a, da se u laboratoriji dnevno uradi od 300 do 350 pi-si-ar testiranja.

Navodi da se testiraju uzorci iz Beograda, pre svega sa Infektivne klinike, a broj pozitivnih se lagano povećava.

Direktorka Vatrenog ukazuje da je sekvenciranje uzoraka koji su poslati na testiranje pokazalo da su svi bili britanski soj koronavirusa, osim dva koji su bili delta soj.

"Bakterije i virusi ne znaju za granice. Dok smo bili zatvoreni, dominirao je onaj soj koji je bio početni. Nakon toga ljudi su krenuli da putuju, oni možda sporije putuju od mikroorganizama, ali smo sigurni da će nakon britanskog i delta soj postati dominantan, brže se žiri i drugačija je klinička slika. Uglavnom su to simptomi prehlade, povišena temperatura, javlja se kao kašalj, neki nemaju gubitak čula i mirisa", ukazala je Jovanovićeva.

Smatra da je većina urađenih pi-si-ar testova komercijalnog tipa odnosno za putovanja građana.

"U Vatrenom oku imamo samo bar kodove, ne znamo imena i prezimena, ali u kontaktu sa kliničarima, upravo je to činjenica – najveći broj uzoraka su komercijalna testiranja. Apelujem na građane da se

adekvtno ponašaju na godišnjem odmoru, jer dolaskom iz drugih zemalja i na odmoru neko može da se inficira", ukazuje direktorka Vatrenog oka.

Navodi da pi-si-ar testiranja rade samo državne laboratorije, a antigenske testove i pojedine privatne biohemijске laboratorije. Poziva građane da se dobro informišu gde će uraditi testove kako ne bi bili vraćeni sa granice.

Obeleženo 182 godine Vojne sanitetske službe, svečano uručeni ugovori za 66 novozaposlenih

Potpredsednik Vlade i ministar odbrane Nebojša Stefanović prisustvovao je danas svečanosti povodom 182 godine od osnivanja vojne sanitetske službe na Vojnomedicinskoj akademiji.

Vojno zdravstvo danas je ojačano i za 66 novozaposlenih, kojima je ministar Stefanović uručio rešenja o prijemu u stalni radni odnos.

Čestitajući im praznik, on se zahvalio svim pripadnicima vojnog zdravstva na njihovom požrtvovanom radu u prethodnoj godini.

"Malo je reći hvala za sve što ste vi uradili. Sistem vojnog zdravstva izbrisao je granice šta je moguće, a šta je nemoguće. Za vojno zdravstvo više nema ništa što je nemoguće, dakle sve može da se uradi. Uspeli ste da odgovorite na sve izazove i na one koji su bili tradicionalni i na potpuno novi koji je zahvatio ceo svet, kovid19", ocenio je ministar Stefanović.

On je istakao da su svi ljudi u sistemu vojnog zdravstva, bez obzira na kojoj poziciji, svojim efikasnim i požrtvovanim radom pokazali da su istinski heroji.

"Kada kažem heroji, to zaista mislim. Samo oni koji nisu videli kako to izgleda boriti se i u kovid bolnici, ali i sa bolestima koje su nekovid i pružiti pomoć ogromnom broju ljudi, mogli bi vas oceniti sa manje", rekao je ministar Stefanović.

Reč je, kako je dodao, o zaista ogromnom odricanju, ogromnom riziku i velikoj borbi za život ljudi i, kako je naveo, baš zato su ljudi koji rade u našem sistemu vojnog zdravstva izuzetno cenjeni.

Govoreći o Vojnomedicinskoj akademiji, ministar odbrane naveo je da je danas na njenim pripadnicima možda i veći teret, nego što je bio ranije, i podsetio da je VMA i dalje dežurna 24 sata svih sedam dana u nedelji.

"I veoma je složeno kada ste ustanova tercijarne medicinske zaštite pružiti pomoć svakome ko dođe, a ovi ljudi to upravo rade", istakao je Stefanović.

Ministar Stefanović istakao je, takođe, da je izuzetno ponosan i zbog novih zaposlenih koji su danas u stroju i koji su postali deo sistema vojnog zdravstva, među kojima su lekari, medicinski tehničari, hemijski, radiološki i laboratorijski tehničari, fizioterapeuti i nemedicinsko osoblje.

On je podsetio da je u poslednjih devet meseci u sistem vojnog zdravstva primljeno više od 360 ljudi.

"Država iskreno ceni rad svih pripadnika vojnog zdravstva. Želim da vam kažem veliko hvala, jer niste gledali na novac kao ključni motiv. Hoću da vam se zahvalim što ste ostali uz svoju državu, ostali da se borite za zdravlje ljudi i niste razmišljali uvek samo o sebi. Zato zaslужujete zaista svako priznanje", rekao je ministar Stefanović, poručujući da će država snažno nastaviti da radi na poboljšanju životnog standarda pripadnika vojnog zdravstva.

Kako je rekao, boriće se za njih, kao što su se pripadnici vojnog zdravstva borili za zdravlje svakog čoveka ove zemlje.

"Borićemo se da imate bolje plate, borićemo se da imate više opreme i tehnike, da imate bolje uslove rada, a vi samo nastavite da radite kao i do sada. Borite se za živote, borite se za zdravlje ljudi, borite se za svakog čoveka u ovoj zemlji koji kod vas dolazi sa željom da bude zdrav, koji u vama vidi veliku nadu i koji očekuje da će vojno zdravstvo uvek biti samo na najvišem nivou, kakvi vi zaista i jeste", zaključio je ministar Stefanović.

Zastupnik načelnika Uprave za vojno zdravstvo pukovnik Radivoje Andđelković podsetio je da je za Dan sanitetske službe određen 30. jul 1839. godine, kada je za štabnog doktora u Glavnom vojnom štabu postavljen doktor Emerih Lindenmajer.

"Ta služba, tokom celog postojanja rukovodila je najhumanijom od svih zapovesti - pomozi bližnjem svom. Od tog vremena do danas, u srpskoj vojsci postoji i funkcioniše sanitetska služba i to kao aktivna podrška i obezbeđenje u najtežim situacijama, u osam velikih ratova koje je od tada vodio srpski narod i srpska vojska", naglasio je pukovnik Andđelković.

"Na osnovu objektivnih procena može se zaključiti da sanitetska služba predstavlja dragocen resurs Ministarstva odbrane i Vojske Srbije na unutrašnjem i međunarodnom planu. Aktuelna situacija i rezultati postignuti u borbi sa Kovidom 19 još jednom su pokazali snagu i značaj vojne sanitetske službe za našu državu i narod. Ova borba još nije gotova i pred nama su novi izazovi vezani za sprovоđenje vakcinacije stanovništva, kao jedine mere koja sigurno čuva živote ljudi, a ako zatreba i ponovno hvatanje u koštaс sa masovnim lečenjem obolelih od Kovida 19", zaključio je pukovnik Anđelković.

Rešenje o prijemu u stalni radni odnos danas je dobio i medicinski tehničar Marjan Salijević koji ističe da je zahvalan Ministarstvu odbrane i VMA na šansi koju su mu pružili da posle tri godine rada po ugovoru, bude primljen za stalno.

"Presrećan sam zato što sam dobio rešenje za stalno u ovako ozbiljnoj zdravstvenoj ustanovi. Poslednje tri godine radim ovde kao medicinski tehničar, kao vojnik po ugovoru. Ovo je velika šansa koju su mi Ministarstvo odbrane i VMA pružili. Prve dve godine staža radio sam na opštoj hirurgiji u VMA, a poslednjih godinu i po dana radim u kovid centru VMC „Karaburma“, gde sam stekao veliko iskustvo i dosta kolega sa kojima sam postao prijatelj", rekao je Salijević.

Rešenje je danas uručeno i diplomiranoj pravnici Miljani Stamatović, koja ističe da je za nju važno što će se zaposliti u vojnoredicinskoj ustanovi, budući da potiče iz vojničke porodice.

"Radiću u pravnoj službi. To će biti moj prvi posao, tako da sam posebno uzbuđena i zbog toga. Ovo mi jako znači zato što imam malo dete i što sad konačno možemo da planiramo будућnost. Više nema neizvesnosti, tako da je ovo važan dan i za mene i za moju porodicu", poručila je Stamatović.

Svečanosti su prisustvovali članovi kolegijuma ministra odbrane i načelnika Generalštaba, kao i pripadnici Uprave za vojno zdravstvo i VMA.

A screenshot of a news website from Serbia. The main headline reads "Bekić: Preporuku o trećoj dozi vakcine će davati izabrani lekari". Below the headline is a photograph of a medical professional in a white coat and blue gloves administering a vaccine to a patient's arm. To the left of the main content is a sidebar with the "Novine nova" logo and a banner for "IstinaNađePut". To the right is a sidebar titled "NAJNOVIJE VESTI" featuring several smaller news items with thumbnail images and brief descriptions.

Bekić: Preporuku o trećoj dozi vakcine će davati izabrani lekari

Preporuku za treću dozu vakcine protiv kovida-19 pacijentima koji su hronični bolesnici davaće izabrani lekari, ali još nemamo detaljna uputstva o proceduri, izjavio je koordinator vakcinarnog punkta na Beogradskom sajmu Zoran Bekić.

On je za Politiku istakao kako još ne postoji stručno-metodološko uputstvo, a lekari čekaju i na usklađivanje sa propisima koje treba da odobri Agencija za lekove i medicinska sredstva.

Epidemiolog i član Kriznog štaba Branislav Tiodorović kaže da se odluka o trećoj dozi za sada odnosi samo na hronične bolesnike, one sa transplantiranim organima ili imaju stanja narušenog imuniteta.

Tiodorović ne očekuje da će odluka o trećoj dozi za zdrave građane biti doneta pre sredine avgusta.

„Treća doza možda neće biti potrebna za zdrave ljudi koji su odlično ‘odgovorili’ na vakciju, i kod kojih se titar antitela odlično održava na jednom nivou“, smatra Tiodorović.

Epidemiolog Zoran Radovanović podseća da je u državama čiji su se građani vakcinisali kineskom vakcinom, poput Bahreina, Turske i Ujedinjenih Arapskih Emirata, kao treća doza davana Fajzerova vakcina, jer su istraživanja pokazala da kombinovanje daje bolji imunski odgovor.

„Ukoliko građani Srbije budu mogli da biraju treću dozu, onda najpre treba izabrati vakcine koje su pravljene na bazi informacionih tehnologija, kao što su Fajzer i Moderna“, sugerisao je Radovanović.

A screenshot of a computer screen displaying an article from the newspaper Danas. The article is titled "Infekolog Milošević: Bez vakcinacije epidemija će se otezati unedogled". It features a photo of Dr. Ivana Milošević, a blonde woman smiling. To the right of the article is a sidebar with a news snippet about a newspaper stand and a weather forecast for Belgrade. The Danas website navigation bar is visible at the top.

Infekolog Milošević: Bez vakcinacije epidemija će se otezati unedogled

Naše društvo se toliko polarizovalo u pogledu vakcinacije protiv kovida da je to počelo da gubi svaki smisao.

Valjda svi treba da budemo ujedinjeni u cilju da kovida bude što manje, a da lekari mogu da budu dostupni svojim pacijentima, da nema ograničenja ili prestanka rada u drugim oblastima društva. Bez vakcinacije većeg broja građana pandemija će se samo rastezati u nedogled, i dalje će trpeti svi segmenti života, kaže u razgovoru za Danas infekolog prof. dr Ivana Milošević, zamenica direktora Klinike za Infektivne i tropске bolesti u Beogradu.

Upitana da li misli da je potrebno uvesti obaveznu vakcinaciju određenih grupa stanovništva, pre svega zdravstvenih radnika, s obzirom na rizik od prenošenja virusa pacijentima, sagovornica Danasa navodi da o njenom stavu prema vakcinaciji najbolje govori činjenica da je njen dete primilo vakcincu protiv varičele, koja nije među obaveznima u kalendaru imunizacije u Srbiji.

– Ne postoji veća civilizacijska tekovina od vakcina. Zar ima više smisla da pored svih mrtvih ljudi i onih koji su prošli teške forme bolesti dovodimo vakcinaciju u pitanje? Toliko ima dostupnih vakcina da je u najmanju ruku nepristojno, neodgovorno i sebično da postoji deo građana koji ne žele da se vakcinišu. Zamislite svet bez vakcina u kome i dalje lečimo difteriju, veliki kašalj ili neku drugu bolest koja pripada prošlosti. Samo vakcinacijom možemo da pretvorimo i kovid u prošlost, ili bar prihvatljivu sadašnjost, navodi dr Milošević, dodajući da će kao lekar lečiti svakog pacijenta u svojoj ustanovi, ali da se postavlja pitanje da li je ta osoba uopšte morala da se razboli, a možda izgubi i život.

Poseban problem, kako naglašava, jesu nekovid pacijenti koji su u prethodnom period trpeli zbog pandemije i usmerenosti zdravstvenog sistema na lečenje obolelih od kovida. U njenoj oblasti rada to su između ostalog bili oboleli od hepatitisa.

Sagovornica Danasa objašnjava da su između talasa kovida, ovi bolesnici imali pristup dijagnostici, ali ne u potrebnom obimu. Ona kaže i da se uprkos velikom opterećenju, terapija za HIV, hepatitis B i C sprovodila sve vreme pandemije.

– U trenutku kada smo bili prebukirani, a lekari bili raspoređeni po kovid ustanovama, i kada nije bilo vakcina, mi nismo primali obolele od hepatitisa na Infektivnu kliniku da ih ne bismo dovodili u rizik od infekcije koronom. Ipak, sve vreme smo putem telefona i mejla bili dostupni našim bolesnicima za konsultacije, a terapija ovih hroničnih infekcija nije obustavljana. Međutim, sa dolaskom vakcina situacija se promenila i sada svakodnevno pregledamo obolele od hepatitisa iako je Infektivna klinika u kovid sistemu. S tim da savetujemo da budu vakcinisani, jer ne možemo da prihvativimo rizik da neko bude inficiran, navodi dr Milošević.

Upitana o onome što Srbiju očekuje narednih nedelja i meseci ona kaže da je povećanje broja obolelih neminovnost. U pogledu širenja delta soja, ona objašnjava da ne postoji nikakva razlika u kliničkoj slici i lečenju osoba sada, u odnosu na raniji period.

Odgovarajući na pitanje o određenim aspektima protokola kao što su lečenje bolesnika plazmom rekovalessenata, kao i upotrebi monoklonskih antitela, skupe terapije koja je od proleća dostupna u Srbiji, ona kaže da su iskustva dosta dobra.

– Iskustvo Majo klinike koje obuhvata nekoliko hiljada bolesnika pokazalo je da upotreba plazme može da ima efekta ako se plazma da tokom prva 72 sata i ako je visok titar antitela u plazmi. U pogledu monoklonskih antitela, to su lekovi koji se daju u dnevnoj bolnici Infektivne klinike u prvim danima infekcije, onima koji imaju rizik od teške forme bolesti. Naše iskustvo je da ti pacijenti nakon dobijanja leka ne razvijaju tešku kliničku sliku. Treba napomenuti da pošto ovi lekovi sprečavaju razvoj infekcije samim tim i nastanak antitela, nakon njih nema imuniteta, te je potrebana vakcinacija, ističe dr Milošević.

Pacijenti sa hepatitism da prime vakcinu

Dr Ivana Milošević objašnjava da je iskustvo pokazalo da je ciroza jetre rizik za smrtni ishod u kovidu zbog čega savetuje svim bolesnicima sa hroničnim hepatitism da se vakcinišu. „U pogledu uspeha vakcinacije, izazov mogu da budu bolesnici sa cirozom, što je slučaj i kod drugih vakcina. Pacijenti sa uznapredovalom bolešću jetre imaju dobro prepoznate nedostatke urođenog i humoralnog imuniteta, što se naziva imunološka disfunkcija povezana sa cirozom (CAID). Iako se uglavnom misli na teške forme bakterijskih infekcija, takođe je pokazano da je CAID rizik za različite virusne ili gljivične infekcije. Ova ista imunološka disfunkcija može delimično objasniti teške komplikacije i loš ishod kovida 19 kod bolesnika sa dekompenzovanom cirozom i slabiji imunski odgovor posle vakcinacije“, objašnjava Milošević.

Bez razlike u lečenju za delta soj

– Mi za nekoliko pacijenta koji su bili na Infektivnoj klinici znamo da su bili zaraženi delta sojem, ali to nisu ispitivanja koja se rade rutinski. Nama pacijenti dolaze kada imaju pneumonije i tu nema nikakve razlike u kliničkoj slici u odnosu na to kojim su sojem zaraženi kao što nema razlike ni u lečenju tih bolesnika, navodi dr Milošević, koja je i deo tima koji je izradio protokol za lečenje obolelih od kovida.

вечерње НОВОСТИ

The screenshot shows a news article from the website novosti.rs. The title of the article is "KORONU DOBILO MANJE OD TRI ODSTO VAKCINISANIH: U pripremi preporuke kada i koje cepivo osetljive grupe treba da prime". Below the title, there is a photograph of a medical professional in a white coat and mask administering a vaccine to a man's arm. To the right of the main article, there are two smaller news snippets: one about a volcano eruption in Indonesia and another about a COVID-19 variant in India. The website has a red header with the word "НОВОСТИ" and a navigation bar with links like "Насловна", "Вести", "Планета", "Спорт", "Магазин", "Хроника", "Србија", "Црна Гора", "Република Српска", "Београд", "Култура", "Сцена", "Youtube", and "ФОТО". There are also social media sharing icons and a weather forecast at the bottom right.

KORONU DOBILO MANJE OD TRI ODSTO VAKCINISANIH: U pripremi preporuke kada i koje cepivo osetljive grupe treba da prime

ZASADA se ne zna kada će početi davanje treće doze vakcine protiv kovida, ali moglo bi vremenski da se poklopi sa početkom vakcinacije protiv gripe, čulo se juče na sednici Pododbora za praćenje epidemiološke situacije Skupštine Srbije.

- I dalje je prioritet davanje prve i druge doze, budući da je do sada prvom dozom vakcinisano 2,9 miliona ljudi, odnosno 49,7 odsto populacije - rekla je dr Verica Jovanović, direktorka Instituta "Batut".

Ona je za "Novosti" objasnila da još nema dovoljno pouzdanih istraživanja koje bi vakcine mogle biti najdelotvornije kod delta soja, a, kako sada stvari stoje, napomenula je, ljudi iz osetljivih grupa verovatno će primati vakciju proizvođača kojom su već vakcinisani.

- Treća doza pojačava otpornost, a ukoliko bude nekih preporuka u vezi sa proizvođačem, građani će biti blagovremeno obavešteni - kaže Jovanovićeva.

Krizni štab je treću dozu preporučio obolelima od autoimunih bolesti, pacijentima na hemodializi, posle transplantacije, onkološkim pacijentima, ljudima sa hroničnom upalom jetre, bubrega i pluća, obolelima na imunosuspisivnoj terapiji.

Prema rečima dr Vladana Šaponjića iz "Batuta", u zdravstvu je vakcinisano više od 60 odsto zaposlenih, a u nekim opštinama i 80 odsto. To znači najmanje 70.000 od 117.000 zdravstvenih radnika.

- Najviše je vakcinisanih lekara, pa medicinskih sestara, a manje tehničara i nemedicinskog osoblja. Međutim, svaki nevakcinisani lekar, koliko god da ih je malo, veliki je problem, jer stvara nepoverenje u vakcini među građanima - kaže Šaponjić.

Prema njegovim rečima, istraživanje sprovedeno u Srbiji od početka vakcinacije, u decembru, do 29. aprila, pokazalo je da se samo 0,3 odsto potpuno vakcinisanih "Fajzerovom" i 0,5 odsto zaštićenih "sputnjikom V" zarazilo koronom. Isto važi i za 1,5 odsto vakcinisanih "sinofarmom" i 2,5 odsto cepljenih prvom dozom "astra zeneke".

- Kod "astra zeneke", "fajzera" i "sputnjika" pokazalo se da je među zaraženima bilo jako malo hospitalizacija i teških kliničkih slika, a u tom periodu nema registrovanih smrtnih ishoda među vakcinisanim - objašnjava Šaponjić. - I rezultat "Sinofarmove" je jako afirmativan, a celo istraživanje je pokazalo da vакcine deluju.

Budući da je procenat cepljenih najniži u populaciji do 50 godina, da bi se smanjio rizik od prenošenja bolesti s početkom školske godine, u narednom periodu radiće se na popularizaciji vakcinacije kod ove populacije, kao i kod prosvetnih radnika i dece iznad 12 godina. Školska godina počeće sa izvesnim ograničenjima, o kojima će se tek razgovarati.

ZA FAKULTET PELCOVANJE ILI TEST

"BATUT" će Kriznom štabu predložiti i da nastavi i vežbama na fakultetima mogu da prisustvuju samo vakcinisani ili studenti sa PCR ili antigenskim testom, jer je i ovde obuhvat vakcinacije mali. Ovo je već uvedeno za studente Medicinskog fakulteta u Beogradu, koji ne mogu da uđu u bolnice bez cepiva ili negativnog testa na svaka tri dana.

Inače, obuhvat vakcinacije među budućim medicinarima je 60-80 odsto. Najviši je kod šeste godine, a kod kolega na nižim godinama opada.